

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N° 4.

МАРШІ, 26. ІАНՅАԻՅ.

1860.

Originea si intemeliarea Museului scolasticu

din Blasiu

(Urmare.)

Insemnarea animariloru implute in locu, séu castigate de aiurea in anulu 1859, si a altoru naturalia.

CLASEA I.

Mammalia. Sugutoriale.

- I. Ordine. Cheiroptera. Sburatoria.
1. *Vespertilio murinus* L. — Liliacu vulgariu.
- II. Ordine. Ferrae. Fierele.
1. Fam. Insectivora. Mancatoria-de-insecte.
1. *Erinaceus europaeus* L. — Ariciu.
2. *Talpa europaea* L. — Sobolu, cartitia.
3. *Sorex araneus* L. — Siorece cu botu-lungu.
- II. Fam. Carnivora. Mancatoria-de-carne.
1. *Canis vulpes* L. — Vulpe.
- III. Ordine. Rosores. Rodietoriale.
1. *Sciurus vulgaris* L. — Veveritia.
2. *Lepus cuniculus* L. — Liepure de casa.
- VI. Ordine. Ruminantia. Rumegatoriale.
1. *Cervus capreolus* L. — Caprioru.

CLASEA II.

Aves. Paserile.

- I. Ordine. Rapaces. Rapitoria-le.
1. Fam. Vulturini. Vulturose.*
1. *Vultur fulvus* Gm. Vulturu plesiu*).

* Impuscatu de D. Hevesi din Bucerdea-granosa, si tramisu gratis.

2. Fam. Accipitrii. Falconii. Ulii.

1. *Aquila fulva* L. — Acera, Pajura bruna.
2. *Buteo vulgaris* L. — Siorecariu.
3. *Falco subbuteo* L. — Uliu negru.
4. *Circus aeruginosus* L. — Uliu rosiiu.
5. „ *cyaneus* L. — Uliu albu.

3. Fam. Strigidae. Buhose.

1. *Strix flammea* L. — Buha mascata.
2. *Otus brachyotos* L. — Buha de campu.
3. *Bubo maximus* Sibbald. — Buha mare orechiata.
4. *Scops pulchella* Pall. — Buha mica orechiata.
5. *Surnia acadica* L. — Ciuvica.

II. Ordine. Scansores. Urculatorie.

1. Fam. Picida. Ciocantorie.

1. *Picus viridis* L. — Ghicunoi'a s. ciocanitoria verde.
2. *Picus medius* L. — „ s. pistruia.
3. Fam. Halcyonidae. Ghiaciose.
1. *Alcedo hispida* L. — Pasere de ghiacia séu pescarusiu venetu.
2. *Merops apiaster* L. — Prigoria, (in Moldova).

III. Ordine. Passeres. Cantaretiele.

1. Fam. Dentirostres. Dentiate.

1. *Lanius minor* L. — Berbecelu, siofranelu, capra dracului.
2. Fam. Oscines. Cantaretiele proprie.
1. *Oriolus galbula* L. — Mierla galbena, Granguru.
2. *Sylvia philomela* Bechst. — Filomela.

3. Fam. *Conirostres*. Cu cioculu rotundu.

- 1) *Parus major* L. — Picigusiulu mare.
- 2) *Parus caudatus* L. — Picigusiulu cu cõda lunga.
- 3) „ *ater* L. — Picig. de munte.
- 4) „ *Fringilla coccothraustes* L. — Ceresiariu mas. et fam.
- 6) *Fringilla Chloris* L. — Gerlitia.
- 7) „ *montana* L. — Vrabia de salce.
- 8) „ *carduelis* L. — Stiglitiu.
- 9) „ *spinus* L. — Cisu.

4. Fam. *Corvinae*. Corbose.

- 1) *Sturnus vulgaris* L. — Grauru.
- 2) *Corvus monedula* L. — Cioca.
- 3) *Corvus pica* L. — Ciarca, Cotiofana.
- 4) *Garulus glandarius* Vieill L. — Gaitia, Zaica.

5. Fam. *Tenuirostres*. Cu cioculu suptire.

- 1) *Upupa epops* L. — Pupaza.

6. Fam. *Fissirostres*. Cu cioculu despìcatu.

- 1) *Hirundo rustica* L. — Rundunea veneta.
- 2) *Caprimulgus europaeus* L. — Caprimulgu sèu Rund. de nõpte.

IV. Ord. *Columbaceae*. Porumbalele.

- 1) *Columba turtur* L. — Turture.

V. Ord. *Gallinaceae*. Galinosele.

- 1) *Tetrao bonasia* L. — Galina de munte. — Bradisiora.

VI. Ord. *Grallae*. Paserile lacose.

2. Fam. *Fulicariae*. Galinele de apa.
- 1) *Fulica atra* L. — Galina de apa. Hoda.
- 2) *Gallinula chloropus* L. — Galinusia de apa.
- 3) *Crex pratensis* Bechst. — Cristein.
- 4) *Vanellus cristatus* Meyer. — Neogatiu. Li-butiu.

3. Fam. *Scolopacidae*. Snepose. Becace.

- 1) *Scolopax gallinago* L. — Snepu de erba.
- 2) *Numenius tenuirostris* L. — Snepu cu ciocu suptire.

5 Fam. *Ardeadeae*. Cerbicoase, Petiorose.

- 1) *Ardea stellaris* L. — Bou de balta.
- 2) *Ardea minuta* L.
- 3) *Ardea nycticorax*.

VII. Ord. *Palmipedes*. Notatoriale.1 Fam. *Anatidae*. Ratiose.

- 1) *Anas moschata* L. — Ratia muta.
- 2) „ *boschas* L. — Ratia botásia.
- 3) „ *crecca* L. — Ratia creca.
- 4) *Mergus merganser* L. — Corla.
- 5) *Mergus serrator* L. —

3 Fam. *Procellariae*. Furtunose.

- 1) *Sterna nigra* L. — Rundune négra de apa.

5 Fam. *Colymbidae*. Colimbose.

- 1) *Podiceps rubricolis* L. — Podicelu cu gutu rosiu 3 esempl.

Pre lenga aceste sunt 32 de cuiburi cu oua de paseri desierte in laintru, ordinate ca si paserile si adunate de scolari.

Nota 1. Din ordinii si familiile ce nu sunt inseminate, lipsescu animalele.

Nota 2. Afora de *Alcedo hispida*, *Anas crecca* si *Mergus serrator*, tôte s'au implutu aci in locn, si tôte-su din giurulu nostru. Multe s'au stricatu preparandule.

Urmatoriele paseri suntu esotice (americane) cumparate deunadi dela unu negociatoriu de naturalia, din patria, carora li se alatura si pretiulu cu care s'au cumparatu, in val. austr. dupa catalogulu vendiatoriului: ca se véda ómenii nostri cum se cumpara de-a-gatá; aceste sunt: *Trogon major* 5 fr., *Trogon auratus* 1 fr. 50 cr., *Tanagra cristata* 1 fr. 30 cr., *Tanagra Brasiliensis* 1 fr. 30 cr., *Dacnis cayana* 1 fr. 30 cr., *Loxia flavescens* 1 fr. 50 cr., *Pirhocorax minor* 2 fr. 20 cr., *Psitacus torquatus* (Papagalu) 5 fr. 50 cr., *Alcedo hispida* (de mai susu) 1 fr. 50 cr.

CLASEA III.

*Reptilia. Tercitoriale s Amfibiale*I. Ord. *Chelonia*. Tiestose.

- 1) *Emys europaea* Schneid. — Tiestos'a europeana, vulgo: Brosca cu tiestu.

II. Ord. *Sauria*. Sioparlosa.

- 1) *Lacerta viridis* Daud. Sioparla verde.
- 2) „ *agilis* L. „ agera, sura
- 3) „ *muralis* Merr. „ muraria.

III. Ord. *Ophidia*. Sierposa.

1. Fam. *Oph. innocua*. Sierpi neveninati.

1) *Tropidónotus natrix* L. — Sierpe de apa.

2) *Coronella laevis* Merr. —

2. Fam. *O. venenosa*. Sierpi veninati.

1) *Pelias berus* L. — Vipera.

IV. Ord. *Batrachia*. Broscosa.

2. Fam. *Caudata*, Codosa.

1) *Salamandra maculata* Laur. Salamandra.

2) *Triton palustris* L. — Vitieliariu de apa.

3) „ *vulgaris* L. —

Nota. Tiestos'a e impluta. Celelalte suntu in spiritu conserbate.

CLASEA IV.

Pisces. Pescili.

Din clasa pesciloru nu avemu de catu singuru unu pescutiu de mare uscatu: *Syngnatus hippocampicus*, Manzu de mare, de o forma bizara, ca unu manzu intensu (cumparatu).

CLASEA V

Insecta. Insectele.

Din ordinele gandaciloru séu gongeloru (coleoptera) avemu ca la 200 de esemplaria patriotice. Numele loru se voru adauge in program'a gimnasiului. Catalogulu loru tocma acum se afla in mana D. Bielz, ca se ne intregésca culeptiunea cu de acele specie transilvane, cari ne lipsescu. — Din Fluturi (*Lepidoptera*) avemu pene acum foarte pucini, ca la 20 de esemplaria. — Din *Hemiptera* numai 6 esemplaria.

CLASEA VI.

Arachnoidele.

Din asta clase avemu numai una *Scorpio* de Africa — *Scorpio africanus*, si unu *Paignu* cu cruce *Epeira diademe*.

CLASEA IX.

Moluscele.

Acesta clase e mai bine reprezentata de tóte in museulu nostru. Preste 10,000 de esemplaria, in 1500 si mai bine de specie de *conchilia* terestre, marine si fluviatile cuprinde culeptiunea ce s'a cumparatu prin manducerea Dn. E. A. Bielz, cu 200 fr. v. a. cu castenele in care jacu cu totu.

Cuprindiendu multe specie antediluviane sestrificate dela *Lopadea* de susu. Cu acésta culeptiune museulu nostru intreco pre tóte museele din patria. Ea se afla ordinata sistematica de D. Bielz, si inavutita de Dsa cu mai multe specie transilvane. Catalogulu ei se va publica in programe, pre rendu.

Din clasa X. *Radiata*, avemu una sté de mare cu 5 córne — *Asterias rubens*.

Din clasa XI. *Polypi*, avemu unu coralu rosu si 5 corale albe din *Marea négra*.

In fine. *Eshinus esculentus*, *E. brevispinus* et *atratus*.

Imperati'a planteloru e reprezentata prin una culeptiune de circa 400 esempl. de plante patriotice uscate cumparata asta véra cu 15 fr. m. c. — De care se tienu doi bureti petrificati *Agaricus*, ciuperca, si *Clavaria flava*, barba caprei, tramisi de Dn. prot. Negruțiu din *Clusiu*. — Nesce frundie de arburi antediluviani petrificate de la *Sacadate* tramise de parochulu de acolo D. Albin. — Frundia de fagu petrificata dela *Rodna*, de stud. *Lica*.

Totu Dsa dela *Sacadate* ne a mai tramisu unu pesce si nesce insecte petrificate, care inse nefiindu infasiurate cu ceva materia móle, s'au rosu unele de altele, in catu de abia se potu cunósce.

Imperati'a mineraleloru se afla reprezentata prin aprópe la 600 bucati de minere, dintre cari atragu atentiunea nesce bucati mari de cristalu montanu (de quartiu) si nesce butuci de lemnu opalisatu, din muntii apuseni. In estu anu s'a adausu asta culeptiune cu una stufa de auru cumparata, si cu doue bucati de *Teluriu* scripturisticiu incarcate de argintu, dela *Ofenbaia* tramise de D. prot. Gr. Mihali. Doue bucati de *Alabastru* dela *Miski* de lenga *Turda*, tramise de prentulu *Bordanu*. Una bucata de *Tufu varosu* dela *Vidra*, daruita de studentele abiturientu *Francu* si o pétra meteorica, cadiuta la *Madarasiulu* de *Campia* tramisa de D. *Ioanne Maioru* proprietariu in *Capusiu*.

Pentru *Fisica* s'au cumparatu in cestu anu: unu barometru, unu *thermometru* *Reaumur* — *Fahrenheit* si altulu *Celsianu*, unu aparatu inductivu.

Pentru *matematica* s'a facutu unu circinn de feru, nescari linie de repte si *treiangulari* de lemnu. S'au cumparatu cateva sute de *figuri taiate*

din lemnu de teliu (tilia) si din gipsu, cari sîer-
bescu atatu pentr u stereotipia in matematica,
catu mai vertosu pentru cristalografia in mi-
neralogia.

Mai pre urma insemnamu, cumca la Escel. Sa
D. metropolitu s e afa unu dente mare petrificatu,
aflatu — cum se spune — in Ternava de fostulu
preutu rom. cat. in Tiuru D. Macskásy, care dim-
preuna cu alte obiecte s'au apromisu pre séma mu-
seului.

Totu in museu va ajunge si culeptiunea mo-
netaria remase de D. fostu prepositu alu capi-
tulului S. Crainicu, care s'a fostu publicatu in pro-
gram'a gimnasiunui din an. scol. 1854/5. S. M.

ЧЕВА ДЕСПРЕ 8.

Prin фoйea Gazetei саџ фькзтџ дестзле дисерта-
циџни асзпра литерей финале 8; еарь ресзлатзтзлџ ф8, кь
знџи скрииторџ длџ днтрезвиндџезь, алџи ницџдекзм. Дешџ
сзпт шџ еџ де пьрerea апликэриџ лџи 8 дн фinea квин-
телорџ, тогзши дн артикзлзлџ вьрвьтескџ длџ афлџ де
присосџ; фиемџ дарь ергатџ а ворџи чева асзпра аче-
стзџи артикзл.

Miaџ венџтџ ла тьпъ окарте дескриеторе де античи-
тџдле челе маџ веки дин Италия тпъригъ дн Рома, тџ-
тзлатъ „Polimarzo, oggi Bomarzo“ знде днтре тзлте
инскрипциџни амџ читџтџ „VLLI᠒VL VMV᠒A“, адекъ:
Acumu Lucillu, скрисџ дндерептџ прекзм скрисџ жџдовџи
шџ астзџџи, кареа се крeде а фџ сковџтџ дн пџтръ пе
знџ монзментџ наинте де едџфикареа Ромей. Инскрип-
циџнеа аста тз адџсе ла сокотџнца ачееа, кь дакъ аџ
зисџ атзнци Acumu Lucillu, провавиле есте, кь ворџ фџ
зисџ шџ Domini, Deu, lupu, ursu; шџ нџмаџ дџпъ че
саџ фькзтџ лимва латџнъ граматикалъ корџгџндџсе дџпъ
граматика гречџлорџ, аџ лзатџ, прекзм се ште, термџ-
пъчзнеа грџкџ os дн us, каре ми се vede а се траџе
дела прозметеле is, саџ ille, ел, елидџндџ апоџ пе и, аџ
зисџ domini's. Италией, фрџнчџи, спаниолџи шџ ромџнџи
нџ аџ лзатџ is, чи, ille, фькзндџ ашџжде елизџне, шџ
ресервџндџ де артикзлџ италией ил I, фрџнчџи le, спа-
ниолџи el. Ноџ сзптемџ маџ апрџне де ориџиналитатеа
латџнъ, кь пзпемџ артикзлзлџ дџпъ нџме, кь дескџлинире
дџнсе, кь дн квинтеле терминате дн 8 лзтџмџ нџмаџ
жзтзтате прозметеле ille, елидџндџ шџ пе и, кџм факџ
италией шџ зичемџ омџ'л, еарь дн квинтеле терминате

дн е лзтџмџ днтрегџ прозметеле ille фьрџ дџпликареа
консзпanteџ, апоџ елидџндџ еарџшџ пе и зичемџ фра-
те'ле. Деџи фџндџкџ дн прозметеле ille, каре е рџдџ-
чина артикзлџи нџ есте ниџи знџ 8, днведератџ есте, кь
дџпъ артикзлзлџ 'л нџ тревзе маџ адазсџ 8, шџ аша сџ
скриемџ омџл, domnџл, еар нџ омџлџ, domnџлџ, ш. а.

Штџџ, кь ми се ва обџекта, кь италией дџкџ аџ
маџ знџ артикзлџ lo; дџнсе еџ днтрезвиндџезь lo нџмаџ
наинтеа нџмелорџ, каре се дџченџ кь s, кџндџ дџпъ s
маџ зрџмџезь алте консзпante, d. e. lo spirito. — А-
шџжде реа шџ спаниолџи днтрезвиндџезь lo, дџнсе ачеста
е нестрџ, днтрезвиндатџ нџмаџ ла знџле адџективе дн
локџ де сзџстантџве абсолџте, d. e. Deos permette en
el mundo lo bono, como lo malo. Алтџнтрепе зџкџ:
el bono, el malo. Дџнсе ноџ нџ тревзе сџ черкзџмџ
рџдџчина артикзлџи дн лимбеле деривате, чи сџ'лџ dedџ-
четџ дела чеа ориџиналџ латџнъ, шџ дн ачеста а-
ветџмџ ille.

Ачестеа лeamџ скрисџ, нџ кь дџрџ аш пофџи сџ
зрџмезе чџнева ачестџи демзстрџрџи а мете, чи ка он.
скрииторџ лзџндџ дн консџдераџиџне, кь финалзлџ 8 преа
мзлџтџ монотонџ фаче лимбей, трџгџндџ апоџ асзпра
лџи о жџдекатџ серџбсџ, чель пџгџнџ, знде се vede 8
а fide de pricosџ, сџ нџ'лџ днтрезвиндџџмџ.

V e l s e a n .

НЕЧЕСИТАТЕА КЛЕРџЛџИ ДН СОЧИЕТАТЕ,

шџ

Nevoia џе пзпerea са дн адевџрата кале а сор-
тирей сале. De архџмандрџтзлџ Неофџтџ Скрисџнџ
шчл. Iашџи, типографџа Бзчзтзлџи романџ
1859. *)

„Пентрџ Сион нџ воџ тџчеа
„шџ пентрџ Ierusalimџ нџ воџ
„дџчета, пџлџ кџндџ ва ешџи ка
„о лзтџнџ дрелтатеа шџ тџнтзџ-
„реа ка о фькџле ва арде“

(Icaia 62 ve. 1.)

Дн ажзпзлџ реформелорџ леџџџирџлорџ пџстре
социале, есте де даторџа фџекзрџи четџдџнџ, де а адџ-

*) Дн тџмзџриле ачестеа органџсџтџре шџ реор-
ганџсџтџре сџџ ревџсџтџре де тџте инстџтџциџнџле — се
лзтџмџ дн кзпшџтџнџцџ шџ челе че се скрисџ дн пџвџнџца

че прѣрѣе саде, la кшоштинца леѣѣторѣлорѣ, че сѣнт кіемаѣ де а ефектѣ асемѣне реформе.

De datoria пресеѣ есте де а фѣ интерпретаторѣлѣ пѣвлѣлѣ шѣ пропѣгаторѣлѣ опѣнѣлорѣ, де каре леѣѣторѣлѣ есте datorѣ de а ѣне сѣмѣ.

Церѣле нѣстрѣ аѣ арѣтатѣ, ла тѣтѣ лѣмеа, модѣлѣ дѣпре каре воескѣ а се реорганѣза; есте дарѣ де прѣсосѣ а маѣ репѣѣ ачѣеа че одатѣ есте кѣпоскѣтѣ де тѣтѣ лѣмеа.

Ноѣ не сокотѣмѣ datorѣ нѣмаѣ, де а атинѣ маѣ не ларѣ зна дѣн дѣпревѣрѣле чѣле маѣ фѣндатѣле пѣптрѣ реѣеперѣреа ѣзѣтеѣ нѣстрѣ Ромѣнѣи, — пѣсѣтѣра саѣ мѣсѣа клѣрѣлѣ дѣн соѣетѣте: каре дакѣ с'ар лѣса ла о парте, ка шѣ алѣ датѣ, реформѣ де чѣле маѣ вѣне ар фѣ недепѣнѣте шѣ дефектѣоасѣ.

Деда клѣрѣ се поате дѣкеѣа ла тоатѣ морала соѣетѣѣеѣ.

Ноѣ не адресѣмѣлѣ кѣ ачѣстѣ дѣпревѣре ла вѣрѣвѣѣѣ ачѣеа аѣ наѣѣнеѣ, карѣ дѣнаѣте де тѣте, воескѣ а авѣ о дѣрѣ шѣ о наѣѣне.

А авѣа о дѣрѣ, знѣ статѣ, есте а авѣа о наѣѣне, шѣ а авѣ о наѣѣне, есте де а авѣ маѣ дѣтѣ фамѣлѣ вѣне организѣте саѣ моралѣзѣте, кѣѣ дѣн конкѣрѣсѣлѣ фамѣлѣлорѣ се фѣче соѣетѣтеа, се фѣче наѣѣнеа.

Гѣвернѣлѣ нѣ аѣ фѣкѣтѣ статѣлѣ саѣ соѣетѣтеа, чѣ соѣетѣтеа саѣ статѣлѣ аѣ фѣкѣтѣ гѣвернѣлѣ. Соѣетѣтеа нѣ есте декѣтѣ ресѣлатѣлѣ аплѣкѣреѣ леѣеѣ морале орѣ а леѣеѣ дѣпѣтѣѣеѣ дѣпѣре ѣнѣѣѣѣ; еарѣ гѣвернѣлѣ нѣ есте декѣтѣ моралѣлѣ саѣ дѣпѣтеа дѣпарѣмѣтѣ. Наполеонѣ III аѣ зѣсѣ: гѣвернѣментѣле аѣ фостѣ статорѣнѣѣте пѣптрѣ ка сѣ ажѣте соѣетѣтеа де а дѣвѣнѣе овѣстакѣледе каре дѣпѣдекѣ терѣсѣлѣ сѣѣ.

Леѣеа моралѣ ка шѣ леѣеа дѣпѣтѣѣеѣ, че есте фѣѣкѣ а са, есте етернѣ, дѣпарѣмѣреа еѣ есте постѣрѣѣѣрѣ; еа датѣѣѣ деда орѣѣнеа соѣетѣѣлорѣлѣ.

констѣѣѣѣнеѣ еклѣсѣастѣче дѣн Прѣнѣпѣте, дѣпѣ че дѣспре чѣеа полѣтѣкѣ пѣвлѣкарѣмѣлѣ атѣтеа. — P.

*) Дѣн лѣмѣа фѣлосѣфѣлорѣ, кѣдѣнѣа се пѣмѣше раѣѣѣнеа спонтѣнѣ, еарѣ фѣлосѣфѣа, раѣѣѣнеа рефлѣксѣ. Амѣндѣвѣ нефѣндѣлѣ декѣтѣ ачѣеашѣ раѣѣне, кѣ деосѣвѣре кѣ зна ѣ прѣмѣѣѣѣ саѣ матѣ, еарѣ алѣа постѣрѣѣѣрѣ саѣ фѣѣкѣ. Кѣ рефлѣксѣѣне дѣсѣ, еа аѣ деѣенѣтѣ Доамнѣ, пѣстрѣндѣ дѣкѣ неарѣнсѣ сѣера мамѣѣ саде. —

Дѣн апѣѣѣте, ачѣстѣ леѣеа ера сѣпѣсѣ рѣлѣѣеѣ, пѣптрѣкѣ соѣетѣтеа дѣнаѣте де а шѣ, аѣ кѣрѣѣтѣ *). Кѣрѣлѣ дѣвѣѣа соѣетѣтеа, клѣрѣлѣ пропѣнѣа дѣпѣтеа шѣ тотѣ елѣ рѣндѣѣа есеѣтѣреа еѣ.

Маѣ гѣрѣѣлѣ пѣтереа темпорѣлѣ се еманѣпѣ де сѣѣ пѣтереа тѣтѣре а клѣрѣлѣ.

Крѣстѣанѣсѣлѣлѣ фѣндѣлѣ адеѣвѣрѣлѣ аѣ венѣтѣ шѣ аѣ зѣсѣ: „сѣ се деѣ чѣеа че есте а лѣѣ Dѣмнеѣеѣ, лѣѣ Dzeѣ, шѣ чѣеа че есте алѣ Чѣзарѣѣлѣ Чѣзарѣѣлѣ.“ Прѣн ѣрѣмѣре крѣстѣанѣсѣлѣлѣ дѣпѣкѣлѣ недрѣпѣтеа шѣ враѣѣа дѣн статѣ.

Леѣеа datorѣеѣ шѣ а дѣпѣтѣѣеѣ дѣшѣ реокѣпѣ рапѣгѣлѣ сѣѣ, шѣ сѣмѣѣѣѣпѣгѣлѣ се сѣпѣне раѣѣѣнеѣ. Дѣн алѣе вѣрѣе, дѣпѣтеа ѣѣѣ сѣѣерѣанѣтеа пѣсте авѣте-рѣле саѣ авѣѣѣлѣ фѣкѣтѣ кѣ леѣеа де конѣтѣнѣѣѣ шѣ де ѣнѣмѣ; каре леѣе, прѣкѣм зѣче Іс. Хс. нѣ есте дѣн лѣ-меа ачѣста.

Кѣ тѣте ачѣсте, дѣспѣрѣѣреа ачѣста есте нѣмаѣ дѣн формѣ, кѣѣ рѣлѣѣа есте парте а моралеѣ, шѣ тѣтѣ морала нѣ вѣне ѣнѣрѣкѣтѣ, декѣтѣ деда Dzeѣ. фѣпѣѣна а тотѣ адеѣвѣрѣлѣ, а тотѣ вѣпѣлѣ шѣ а тѣтѣ дѣпѣтеа. Прѣн ѣрѣмѣре дѣѣтѣорѣѣлѣ дѣпѣтѣѣеѣ нѣ есте маѣ пѣѣнѣлѣ знѣ мѣнѣстрѣ алѣ лѣѣ Dzeѣ не пѣѣѣнѣтѣ, декѣтѣ мѣнѣстрѣлѣ адѣрѣѣѣлѣ каре се рѣѣѣ пѣптрѣ лѣме шѣ дѣваѣѣ леѣеа лѣѣ Dzeѣ не лѣме.

Кѣемѣреа чѣеа маѣ есенѣѣалѣ а гѣвернѣлѣ есте де а моралѣза соѣетѣтеа, шѣ клѣрѣлѣ есте чѣлѣ дѣтѣ аѣнѣте а ачѣстеѣ кѣемѣрѣ; елѣ есте сѣнѣѣѣторѣѣлѣ моралѣлѣ соѣетѣѣеѣ шѣ депозѣтѣорѣѣлѣ рѣлѣѣеѣ. Тѣте мѣнѣстерѣрѣле сѣнт пѣптрѣ соѣетѣте, еар нѣ соѣетѣтеа пѣптрѣ мѣнѣстѣре. Кѣрѣлѣ дарѣ есте нѣ маѣ пѣѣнѣлѣ пѣптрѣ соѣетѣте.

Дѣѣѣ тѣкарѣ кѣ мѣсѣа клѣрѣлѣ о вѣрѣлѣ знѣѣ а о деосѣѣѣ авѣсѣлѣтѣ де мѣсѣа чѣлоралѣте пѣтерѣ морале а соѣетѣѣеѣ; тѣкарѣ еа есте есерѣѣтѣтѣ дѣн пѣмѣле лѣѣ Dzeѣ, шѣ нѣ алѣ Чѣзарѣѣлѣ; еа дѣсѣ се фѣче не пѣтѣпѣтѣ, еа леагѣ чѣрѣѣлѣ кѣ пѣѣѣнѣлѣ, еа нѣ есте декѣтѣ чѣеа маѣ сѣѣлѣмѣ парте а леѣеѣ морале. Кѣрѣлѣ дарѣ есте стрѣнсѣ legѣтѣлѣ кѣ соѣетѣтеа шѣ есте нѣмаѣ партеа сѣѣлетѣсѣкѣ а соѣетѣѣеѣ, елѣ дѣрѣѣѣѣлѣ мѣнѣстерѣлѣ кѣдѣнѣѣеѣ, алѣ драгѣстеѣ шѣ алѣ спѣранѣѣеѣ соѣетѣѣеѣ.

Леѣѣеа соѣѣале, леѣѣеа дѣпѣтѣѣеѣ регѣлѣѣѣлѣ пѣкѣѣка-реа datorѣеѣ шѣ а жѣстѣѣѣеѣ. Дѣсѣ пѣптрѣ ка еѣе сѣ деа регѣле конѣтѣнѣѣеѣ шѣ ѣнѣмеѣ нѣ ѣѣ есте кѣ пѣтѣнѣѣѣ. Кѣѣтеѣе шѣ ѣнѣмеѣ сѣнт а ле ѣѣ Dzeѣ. Дѣн санѣтѣарѣѣлѣ лорѣ нѣмаѣ Dzeѣ пѣте пѣтѣрѣнѣде, прѣн ѣрѣмѣре нѣ-маѣ елѣ ле пѣте ѣѣѣ шѣ дѣрѣѣеа еѣѣкаѣѣ шѣ кѣ фѣлосѣѣ.

Еака даръ нечеситатеа клерълѣ дп соціетате.

Аша дар кіетареа клерълѣ есте де а свѣліні ле-
циле соціале знде ачестеа нѣ потъ де а ажнѣе, а дп-
тра дп профъндитѣциле конштѣициѣ шѣ а інімеѣ, кѣ
факла релиѣіеѣ, а афла пе Dzeѣ дп еле шѣ а лѣса локъ
дп еле нѣмаѣ адеврълѣѣ, нѣмаѣ дрептѣдѣ шѣ нѣмаѣ
вѣртѣдѣ.

De знде се vede нечеситатеа де а аве знѣ клеръ
дпвѣдатѣ шѣ моралізатѣ; кѣ нештѣициа шѣ вѣдѣлѣ нѣ
потъ фаче знѣ асеміне сервіѣѣ. (Bezѣ канон. 19 алѣ
Sinod. а 6-ле шѣ челе релативе ла дѣнсълѣ.)

Ачѣста дпсѣ, нѣ врѣ сѣ зѣкѣ, кѣ клерълѣ дп шѣ
пѣте де аїче крѣа знѣ дрептѣ, де а фаче знѣ статѣ дп
статѣ, орѣ де а лѣа сѣсълѣ несте статѣ, де а фѣ прѣвѣ-
леѣѣ орѣ де а се рекрѣта дѣнтре прѣвѣлеѣдѣ. Napoleon
I. аѣ зѣсѣ: Бісеріка тревѣе сѣ фѣе дп статѣ; еар нѣ
статѣлѣ дп бісерікѣ. Ноѣ пе знѣмѣ кѣ ачѣастѣ соко-
тѣнѣ, маѣ адеѣѣ кѣндѣ лѣвертатеа кѣлѣрѣлорѣ есте га-
рантатѣ.

Клерълѣ фаче сервіѣлѣлѣ знѣѣ міністерѣѣ алѣ ста-
тѣлѣ ка шѣ маѣістраѣѣ саѣ дпвѣдѣторѣѣ, шѣ ка шѣ
оштѣнѣѣ.

Дѣферѣнда дпсѣ, кѣм амѣ зѣсѣ, есте кѣ, аколо
знде ачѣштѣа нѣ потъ ажнѣе кѣ фѣнкѣѣа лорѣ, пѣнтрѣ
фѣрѣѣреа оменѣреѣ, ажнѣе Dzeѣ кѣ дпвѣдѣтѣрѣле саѣ
шѣ кѣ леѣіле саѣ.

Клерълѣ каре дп шѣ дпплѣнѣште о асеміне мѣсіе,
есте де фолосѣ фамѣлілорѣ, наѣѣнѣлорѣ шѣ оменѣреѣ,
кѣѣѣ елѣ де ажѣтѣ ла фѣрѣѣреа лорѣ шѣ ла прогрѣсълѣ
лорѣ; еарѣ ачѣла каре, лѣсѣндѣ. де о парте адеврѣтата
са мѣсіе, саѣ се амѣстѣкѣ дп пѣтереа лѣмѣскѣ, саѣ
аспѣрѣ ла дѣнса, саѣ кѣ нѣмаѣ се окѣлѣ де а стрѣнде
авѣдѣѣ дп нѣмѣле лѣѣ Dzeѣ, шѣ де а се десѣрѣна, а-
чѣлѣ клерѣ дп ачѣлѣ моментѣ с'аѣ десѣрѣкатѣ де кіе-
тареа са! Ачѣлѣ клерѣ нѣ маѣ фѣиѣдѣзѣлѣ пѣнтрѣ фоло-
сълѣ соѣіетѣдѣѣ, че дпкѣ пѣтѣмѣ зѣче, кѣ асемінеа
клерѣ есте де чѣлѣ маѣ таре реѣ пѣнтрѣ соѣіетате!
кѣѣѣ елѣ прѣп ачѣста тѣрѣврѣ есекѣтареа леѣлорѣ со-
ціале, дпнедекѣ прогрѣсълѣ, дартѣ, кѣ пропѣііле саѣ
тѣлѣ, інстѣѣѣѣнеа дѣвѣлѣ а са, скандалѣзѣлѣ кредѣнда
шѣ дпшѣлѣ соѣіетатеа!

А пѣшѣ дѣѣ ла реформѣле леѣлорѣ соціале шѣ а
лѣса ла о парте інстѣѣѣѣнеа спѣрѣтѣлѣлѣ, есте а фаче
о реформѣлѣ пе жѣтѣтате. А фаче сѣ пѣшѣскѣ соѣіе-
татеа кѣ секълѣлѣ шѣ а лѣса клерълѣ сѣвѣ реѣѣлѣлѣ че
с'аѣ форматѣ дп дптѣперѣчѣле секълѣлорѣ, шѣ сѣвѣ ре-
ѣіте вѣдѣіѣсе шѣ де авѣзѣлѣ, дп контра спѣрѣтѣлѣ шѣ а
літерѣѣ ф. Скрѣптѣрѣ, прѣкѣм се ва vedeа маѣ департе,

дпсѣмѣзѣлѣ а фаче реформѣ нефѣрѣктѣѣсе; еарѣ пе а-
шезѣтѣпѣтѣлѣ спѣрѣтѣлѣлѣ а'лѣ фаче шѣ дп вѣіторѣѣ, дакѣ
нѣ нефолосѣіторѣѣ, де сігрѣѣлѣ дпсѣ, де недекѣ шѣ де
спѣнтѣлѣ прогрѣсълѣ соѣіетѣдѣѣ.

Napoleonѣ I. аѣ зѣсѣ кѣ: о наѣѣѣне лѣмѣнатѣ нѣ
сѣ гѣвернѣзѣлѣ прѣп тѣсѣрѣ пе жѣтѣтате; спѣре ачѣаста
тревѣе пѣтере, зѣтаре шѣ зѣітате дп тѣте актѣле пѣ-
вѣіче.

Адѣнѣрѣле ад-хокѣ аѣ ворѣѣтѣлѣ десѣре реформѣле
регѣламентѣлорѣ клерѣкале; конфѣрѣнделе леаѣ дѣѣдѣдатѣ
дп протоколѣлѣ алѣ XIII. статорнѣчѣндѣ прѣнѣпѣлѣлѣ прѣп
каре дѣ дп тѣла гѣвернълѣлѣ тоатѣ реформа клерълѣ
шѣ сѣ фаче прѣп ачѣста дп деплѣнѣлѣ сѣверанѣ пе гѣ-
вернѣ.

Ноѣ дпсѣ ка сѣ арѣтѣмѣлѣ кѣ нѣ пѣте фѣ реформѣлѣ
солѣдѣ шѣ фолосѣіѣре фѣрѣ де клерѣ, вомѣлѣ ворѣѣ маѣ
1-лѣ кѣ тоѣѣ реформѣторѣѣ нѣ аѣ лѣсатѣлѣ квѣстѣа клеръ-
лѣ ла о парте. 2-ле кѣ інстѣѣѣѣнеа клерълѣлѣ реѣ-
рѣеанѣ есте констѣѣѣѣѣоналѣ саѣ, кѣм се зѣче де тео-
лоѣѣ, сінодалѣ, шѣ афарѣ де ачѣстѣлѣ фортѣ, са есте о
аватѣре. 3-ле вомѣлѣ ашѣтерне дрептѣрѣіле шѣ дагорѣіле
провенѣте епѣскопѣтѣлѣлѣ дпн ачѣстѣлѣ констѣѣѣѣне, шѣ
дпдрѣнтареа аватѣрѣлорѣ.

I.

Реѣперѣтѣторѣѣ п'аѣ лѣсатѣлѣ клерълѣ ла о парте.

Тѣте реформѣле чѣле маѣ дпн Еѣропа аѣ фостѣлѣ
дпсоѣіте де реформа дп реѣѣмѣлѣлѣ клерѣкалѣ; дпсѣ ка
сѣ демонѣстрѣмѣлѣ ачѣста, сѣнѣтемѣлѣ констѣрѣнѣшѣ де шѣ-
рълѣлѣ лоѣѣѣлѣ ка сѣ спѣнемѣлѣ, кѣ дпнѣнте де а се пѣшѣ
ла реформѣ, дп маѣ тѣлѣ локѣрѣ клерълѣ ера, маѣ
тѣлѣлѣ саѣ маѣ пѣдѣнѣлѣ, констѣѣѣатѣлѣ авѣзѣвѣ; історѣа есте
мартѣрѣ.

Афарѣ де знѣ ѣрекаре нѣтерѣлѣ де вѣрѣвѣѣ маѣ
аѣ бісерѣѣѣѣ, клерълѣ дп Еѣропа маѣ нѣнѣте де рефор-
мѣле че авѣтѣлѣ астѣѣлѣ, ера таре парте ігнорантѣ, вѣ-
готѣ, сѣперѣстѣіѣосѣ, фанатѣкѣлѣ шѣ адеѣе вѣдѣіосѣ. Елѣ дп
вѣсерѣкѣ се рѣга, дпплѣініа прѣкѣм пѣтѣа шѣ прѣкѣм
штѣа міністерѣлѣлѣ сѣѣ. Ешѣндѣ дпн вѣсерѣкѣлѣ спѣкѣла
кѣ релиѣіа шѣ кѣ ѣменѣѣ дп нѣмѣле лѣѣ Dzeѣ.

Дптѣперѣкѣлѣлѣ че аѣопѣрѣа орѣзонълѣлѣ кѣноштѣнѣѣѣ
длѣлѣ фѣчѣа кѣ тѣте ачѣстѣа, сѣ фѣе пѣтѣндѣ. Елѣ е-
сѣрѣса о інфлѣнѣѣѣлѣ фатѣлѣ асѣпра гѣвернѣлорѣ, чѣле де
тѣлѣте орѣ, рѣстѣрѣна саѣ фѣчѣа сѣ кадѣ дпшѣрѣѣѣѣ шѣ
статѣрѣ.

Аша, пѣтереа чѣа таре шѣ дпшѣдѣреа чѣа несте

măsură a ierarhiilor și a clerului din pricină aș
 făcând să cadă imperiul marelui Constantin.

Așa, nedepărta ca și nedefinită ptere bicri-
 cescă aș perdată imperiul de apăs, aș făcând atăta
 de mult și atăta de dincoșate scime, aș făcând
 să cadă și să se demice elementul latin

Italia, Germania, Anglia, Spania și Rusia, vor-
 besck pre multă adevărată acesa, pentră ca să nă-
 vorimă și noi.

Deși când s'aș află popoi cari aș vrăți ca
 să trîiesck ca nații ferice și respectabile, atănce
 ei aș cătată să se emanțeze de -șzylă unei pteri
 care nă este din lămea acesa. Atănce leșitorii aș
 făcând reformele dinchindă kiară dela definierea pre-
 ciză a pterei spirituale din societate.

Înck din secolul aș XV, Europa dinchindă
 mînte din kădereă Constantinopolei, aș dinchindă
 cherckri de reforme din cleră, demne de dinchindă
 lăi Icoș Xc. d. e. Karolă VIII din Franța și Maks-
 imiliană I. din Germania.

(Ba șrma.)

Multimire publica.

E probatu lucru ca spre a puté ôrecare nati-
 une inainta și propasi in cultura are lipsa de barbati
 zelosi, cari delaturandu interesulu privatu intru uni-
 re cu tôte puterile și cu abnegare de sine se lucre
 pentru celu national, staruindu neincetatu a intre-
 prinde tôte cate potu fi spre folosulu și binele ei.
 Natiunile cari au inceputa in estu modu, astadi stau
 pre unu gradu fôrte inaltu alu culturei de tôte ra-
 murile. Acei barbati colucrători spre inflorirea nati-
 uneii provediuti cu sciintie și calificati prin espe-
 rinta, sciuj ajuta acolo unde e lipsa de ajutoriu, se
 întarăsca edificiulu acolo unde se vede aprôpe de
 ruinare. Atari barbati au avutu și natiunea noastră,
 cari și au pusu tóta diligenti'a a ajuta natiunea atatu
 prin sciintiele sale castigate cu crunte suduri, pre-
 cum: Un Sineai, un P. Maior și ieromonachulu
 Clain cari provediura posteritatea cu cele mai in-
 semnate opuri pentru romani; alții și prin midilôce
 materiali precum: unu Romonciai, episcopulu Clain
 (tipografu), Maior și Bob cari fecere fundatiuni
 pentru ajutorarea tineriloru seraci intru studiare. A-
 cestu esemplu nobile prin care susu numitii barbati

se fecere nemuritori inaintea posteritatii astadi lu
 urmeza și Escel. Sa D. arhiepiscopu și metropolitu
 alu nostru Alexandru Sterea-Siuluti, care in dilele trecute mai adause unu trandafir frum-
 osu la coron'a fapteloru sale.—Vediendu adeca Es-
 celenti'a Sa greutatea ce are a o portă un studente
 lipsitu de midilôce, și intense man'a sa, cea binefa-
 catoria și asupra nôtra, ajutorindune misera stare
 cu cate unu beneficiu frumosu din ale sale midilôce
 și anume pre unulu cu 30 fr. m. c., pre 3 cu cate
 25 fr. m. c., și pre 5 cu cate 20 fr. m. c. Ca se ne
 putem procura cele neaperatu de lipsa la studiare.
 Acesta benefacere marimosa a prea bunului nostru
 archipastoriu starni și mai tare simtiulu de multi-
 mire ce totudeun'a l'amu nutritu in animele noastre;
 dreptu aceea cu umilintia grabimu ai aduce publica
 multimire din adunculu animei!

Spiritulu santu sesi tramita darulu seu se'i stee
 intru ajutoriu la implinirea nobileloru sale scopuri.
 Tiene'lu cerulu silu protêga intru multi ani fericiti
 spre apararea și inflorirea dulcei nôstre natiuni!

Blasiu, in 29. Decembre 1859.

Masimu Popu auditoru d. cl. 7. Isidoru
 Siarlea aud. d. cl. 7. Manase Costinu aud.
 d. cl. 7. Arone Bordanu aud. cl. 6. Teodor
 Radu aud. cl. 5. Ioane Popu aud. d. cl. 5.
 Nic. Macabeiu aud. d. cl. 4. Ioan Germanu
 aud. d. cl. 4. Iuliu Martianu aud. d. cl. 3.
 Ioane Nemes aud. d. cl. 2.

PROIECTU

asupra

reorganizării Monitorului oficialu

din București aprobatu de Domnulu in 9. Noembrie
 1859, dupa care și easa „Monitorulu.“

Monitorulu se va imprima in intregu cu litere
 latine și cu ortografia ce se va ficsa de comisia in-
 sarcinata pentru acêsta. Va avé formatulu celu
 pucinu de 42 centimetre lungulu și de 28 centime-
 tre latulu, și va fi impartitu iu trei colône de cate
 82 linii colôna. socotite pe litere garmon.

Monitorulu va esi pe tóta diua afara de Du-
 mineca, 3 dile ale Pasciloru, 3 ale Craciunului și
 12 serbatori mari.

Monitorulu va fi impartitu in „Partea oficiala“ imprimata cu litere cicero ; „Partea neoficiala“ imprimata cu litere garmon ; „Nuvele straine“, „Fapte diverse“ si „Varietati“ imprimate item ; „Foileton“ imprimatu item, si „Anunciuri“ imprimate cu litere dupa cererea interesatiloru.

In „Partea oficiala“ voru figura decreturile princiare, legile sanctionate si actele oficiale a le diferiteloru ramuri a le statului, care se voru trimite de catre fiecare ministeriu la Monitoru in diua chiar candu se voru subscrie de ministrulu respectivu.

In „Partea neoficiala“ voru figura desbaterile camereloru ; proiectele guvernului ; circulare ; relatii despre calatoriile Domnitorului, despre solemnitatele publice si despre ceremoniele oficiale, cum si articuli esplicatori ai politiceii si proiecteloru guvernului.

In „Nuvelele straine“ se voru reproduce articuli si sciri din Monitorulu oficialu alu Franciei si din cele mai seriose diare a le Europei, si corespondintia esterióra a Monitorului.

In „Fapte diverse“ voru figura evenimente dinleuntru Tieriloru unite adevrite de guvernulu prin raporturi oficiale, scrisori si raporturi catre ministeriu si corespondintia dinleuntru a Monitorului.

In „Varietati“ voru figura studiuri si disertatii sciintifice si istorice.

In „Foiletonu“ voru figura numai articuli de teatru si de literatura romana.

In partea „Anunciuri“ se voru insera annunciuri de totu felulu, dupa acelea ce decurgu din contractele guvernului.

Monitorulu formésa o sectie in ministerulu din leuntru, cu unu capu de sectie, doi publicisti, unu capu de masa, unu ajutoru insarcinatu si cu registratura, unu contabilu, cinci copisti traducatori, doi alergatori intre redactie si imprimerie, unu impartitoru calare pentru Bucuresci si doi ampachetori.

Capulu sectiei dirige totu Monitorulu in administratia, redactia si contabilitatea lui. Cetesce

diarele romane si straine ; pune articuli in „partea neoficiala“ si tiene contabilitatea Monitorului cu imprimeria, cu abonati si cu ministeriulu de financia.

Publicisti voru da articuli in diferitele rubrici ale Monitorului.

Capulu mesei, — cu patru copisti traducatori, — tiene corespondintia dinleuntru a Monitorului ; prescrie cu ortografa ceruta totu ce se imprima in Monitoru ; traduce din tierile straine articuli insemnati de capulu sectiei, si corectésa gresielele tipografice.

Din cei patru copisti traducatori se va cere ca unulu sa cunosca limba italiana, altulu limba franceza, altulu cea germana, si altulu cea inglesa, séu sa se indatorese a studia acésa din urma.

Ajutorulu tiene registrulu cartieloru intrate si esite ; face espeditia Monitorului ; pastrésa archiva si biblioteca Monitorului, cumca tierile romane si straine care vinu la sectie.

Unu contabilu tiene registrele de venituri si cheltueli.

Unu copistu copiasa ce va fi de necese.

Doi alergatori, capabili de a intielege si de a esplika cererile de redactie, voru face servitiulu intre Redactie si imprimerie.

Impartitorulu va imparti Monitorulu la autoritatile si abonati din capitala, si va pune pacheturile la poste.

Ampachetorulu si ajutorulu seu voru ampacheta, sigila si adresa Monitorulu.

Pretiuulu abonamentulu pe unu anu 42 sfanti.

pe siese luni 24 —

pe trei luni 14 —

Insertia unui rendu de 35 litere 1 leu.

Abonamentulu se face in capitala la sectia Monitorului ; ear' prin judetie la autoritatile locale. — (Va urma.)